

Voorkomen van alcoholschade

27 maart 2025

Geachte heer Karremans,

In een recente peiling die het Trimbos-instituut heeft laten uitvoeren, heeft 18% van de deelnemers voor het 18^e jaar een negatieve ervaring meegemaakt door iemand in hun omgeving die alcohol dronk. Bij ongeveer de helft van hen werd de ervaring veroorzaakt door een ouder of verzorger. Ook blijkt uit onderzoek van VeiligheidNL dat het aantal ongevallen dat binnenkomt op de eerste hulp, na alcoholgebruik, ruim drie keer zo hoog is als voorheen bekend¹.

Er zijn verschillende vormen van schade door alcoholgebruik, zoals lichamelijke en mentale schade (leverziekten, kanker of alcoholverslaving) en maatschappelijke schade (ongevallen, (seksueel)geweld en productiviteitsverlies)². Wij maken ons zorgen over alcoholschade in Nederland en pleiten voor een investering in kosteneffectief alcoholbeleid, inclusief een effectieve preventiestrategie. In deze brief delen we graag vijf effectieve maatregelen met u. De inzichten bieden houvast, als u op basis van gedegen wetenschappelijk onderzoek invulling wilt geven aan alcoholbeleid.

Investeren in alcoholbeleid is van belang, om alcoholschade ook in de toekomst te beperken. Dat is al snel kosteneffectief, gezien de hoge maatschappelijke kosten van alcoholschade³.

Vijf maatregelen voor effectief verminderen van alcoholschade

Op basis van de wetenschappelijk onderbouwde beleidsadviezen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)⁴ en kennis over effectief alcoholbeleid en het maatschappelijk draagvlak voor alcoholbeleidsmaatregelen⁵, adviseren we een mix van onderstaande vijf maatregelen voor het effectief verminderen van alcoholschade:

¹ [Drie keer meer SEH-bezoeken na ongeval met alcohol dan gedacht | VeiligheidNL](#)

² [Maatschappelijke schade door alcoholgebruik - Expertisecentrum Alcohol](#)

³ [Maatschappelijke kosten-batenanalyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen | RIVM](#)

⁴ [Global status report on alcohol and health 2018](#)

⁵ [Meerderheid volwassenen vóór verbod op alcoholreclame en tegen blurring met alcohol - Trimbos-instituut](#)

Voorkomen van alcoholschade

1. Beperk alcoholreclame

Blootstelling aan alcoholreclame leidt tot meer alcoholgebruik, binge drinken en riskant drinkgedrag. Vooral bij jongeren: jongeren zijn onvoldoende beschermd tegen de invloed van reclame, zeker als het gaat om online-marketing. Twee-derde van de volwassen Nederlandse bevolking vindt **een verbod op alcoholreclame** (heel) goed. Veel studies tonen aan dat zelfregulering onvoldoende effectief is om deze blootstelling te verminderen.

2. Verminder de beschikbaarheid

Het **beperken van de beschikbaarheid** van alcohol is één van de meest kosteneffectieve, betaalbare en uitvoerbare beleidsmaatregelen om alcoholgebruik en de daarmee samenhangende (gezondheids-)schade te voorkomen en terug te dringen. De beschikbaarheid van alcohol wordt voor een groot deel bepaald door alcoholbeleid en wetgeving.

3. De prijs van alcohol

De prijs van alcoholhoudende dranken bepaalt voor een belangrijke mate de omvang van de alcoholconsumptie. Jongeren en veel-drinkers zijn extra gevoelig voor prijsprikkels. Om alcoholschade te beperken, ligt het voor de hand om alle accijnzen op alcoholhoudende dranken jaarlijks **automatisch te indexeren** met de tabelcorrectiefactor. Dit kan opgenomen worden in de Wet op de accijns. Een andere interessante gedachte is om in Nederland – net als in Frankrijk – een extra alcoholaccijns te heffen (in de vorm van een **social contribution**)¹ die aangewend kan worden voor investeringen in gezondheid en welzijn.

4. Vroegsignalering en toegang tot zorg

Vroegsignalering van alcoholproblematiek is een van de cruciale elementen van effectief alcoholbeleid om tijdig alcoholproblematiek te signaleren en daarmee alcoholschade te voorkomen. We hechten er veel waarde aan dat het **Samenwerkingsverband Vroegsignalering Alcoholproblematiek (SVA)** - dat de afgelopen jaren is opgebouwd - wordt gecontinueerd en gefaciliteerd. Investeren in preventie en zorg, inclusief de lokale inzet, is essentieel.

5. Geïnformeerde keuze

Om een **gezonde vrije keuze** te kunnen maken, is van belang dat mensen informatie hebben en dat de omgeving de gezonde keuze mogelijk maakt. Een consument heeft het recht op productinformatie. Het verplicht melden van productinformatie (ingrediënten en voedingswaarden) en gezondheidsinformatie op de etiketten van alcoholhoudende drank, naar lers voorbeeld, maakt dit mogelijk. Het goed informeren van consumenten over de schadelijke effecten van alcohol kan bijdragen aan een grotere bewustwording.

Voorkomen van alcohol schade

Het etiket waarmee we deze maatregelen illustreren (en vandaag overhandigen aan Directeur Generaal Marjolijn Sonnema) is één van de manieren waarop invulling gegeven kan worden aan alcoholbeleid. Effectief alcoholbeleid bestaat nooit uit één element, maar uit een mix. Er zijn verschillende effectieve maatregelen waarvoor veel draagvlak in Nederland is. Met het nemen van deze maatregelen kunt u een grote impuls geven aan de samenhangende effectieve preventiestrategie, omdat alcohol ook grote invloed heeft op andere preventiethema's (waaronder overgewicht, mentale problemen, veilig opgroeien en drugsgebruik).

Samen voorkomen alcohol schade

Verminderen van alcohol schade draagt bij aan een gezonder, productiever en veiliger Nederland. Wij blijven ons onverminderd inzetten voor het beperken van alcohol schade in de maatschappij. De basis van onze inzet is onze praktijkkennis, ervaringskennis, netwerken, wetenschappelijke kennis over effectieve maatregelen en kennis over internationale ontwikkelingen in alcoholbeleid.

Met vriendelijke groet,
namens de vertegenwoordigers van:

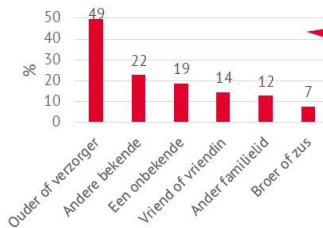
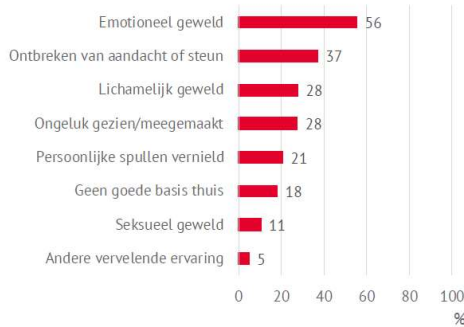
- Alcohol Preventie voor de Gezonde Generatie
- Augeo Foundation
- GGD GHOR Nederland
- Landelijk platform KOPP/KOV
- Nederlandse GGZ
- Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP
- Nederlandse Vereniging van Drank en Horeca Inspecteurs (NVDI)
- Nederlandse Vereniging Maag-, Darm- en Leverartsen (NVMDL)
- Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB)
- Stichting het Zwarte Gat
- Stichting Jeugd en Alcohol
- Stichting Landelijk Centrum Seksueel Geweld
- Stichting Positieve Leefstijl
- Verslavingskunde Nederland (VKN)
- Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland (VGN)

Voorkomen van alcoholschade

BIJLAGE 1: Cijfers uit peiling

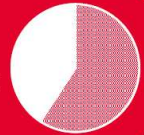
18% heeft voor het 18e jaar een negatieve ervaring gehad door iemand in hun omgeving die alcohol dronk*

De meesten rapporteren emotioneel geweld, gevolgd door het ontbreken van aandacht of steun

Bij ongeveer de helft werd de ervaring veroorzaakt door een ouder of verzorger

41% van de mensen hebben deze ervaring regelmatig of (heel) vaak meegemaakt

Eén op de drie mensen (31%), heeft (heel) veel last gehad van deze ervaring

* Gebaseerd op gegevens van 4.983 deelnemers (18 jaar en ouder) van het LISS (Longitudinal Internet Studies for the Social Sciences) panel van Centerdata (Universiteit van Tilburg). De deelnemers vulden in februari 2025 een korte vragenlijst in. De deelnemers waren wat minder vaak man, jongvolwassenen en hadden minder vaak basisonderwijs/vmbo als hoogste opleiding dan volwassenen in de algemene bevolking.